

Rabmunka az erdészet szolgálatában.

A közelmúltban Budapesten tartott börtönügyi kongresszus egyik legfontosabb határozata gyanánt üdvözölhetjük azt az álláspontot, melyet a világ minden részéből egybegyült tudományos társaság az igazságszolgáltatás útján letartóztatottaknak mezei munkával való foglalkoztatása tárgyában elfoglalt.

Az idei kongresszus szép fővárosunkban a hazai közgazdaság érdekében hatalmas emeltyűt hozott mozgásba, midőn kimondotta, hogy a rabmunka hasznosítása az erdőgazdaság terén czélszerű és kívánatos.

Mindenki, ha hivatása vagy érdeke úgy kívánja, hogy az erdősitéssel gyakorlatilag foglalkozzék, a *munkáskezek hiánya* miatt panaszolkodik. Sőt hol a kellő számú munkakerő rendelkezésre áll, ott is jogos a másik panasz: a *munkabér drága* volta. Az amerikai kivándorlásnak meg a paraszt-szocziálizmusnak végzetes kárát vallhatja *erdőgazdaságunk*, mely nem közvetlen haszonra tör, hanem nagy, távoli czélok elérésén fáradozik, legjobban ki van tehát téve a bizonytalanságnak. Mit szóljunk a kopár területek befásításáról? Mikor lehet e nagyfontosságú közgazdasági akciónak sikerét várni a napszámbérek folytonos emelkedése mellett!

A börtönök lakóinak parlagon heverő erejét felhasználni, viszont az igazságszolgáltatás modern törekvése. Mert kárbavész, elcsenevész azaz óriási energia, mely a fegyházak és börtönök falai közt sinylődő szerencsétlenek izmaiban rejlik s mert nem igazság, hogy az adózók filléreiből dologtalan henyebünösöket *ingyen etessenek*. Csakhogy az állam rabjai tömegével nem csinálhat versenyt az *iparnak*. Amugy is csenevész, tengődő iparunknak. Ha a rabok az asztalos, kefekötő, posztó és harisnyaszövő iparnak terem-

tenek versenyvállalatokat, akkor az említett iparágak akár előre lemondjanak a megélhetésről messze vidéken. Irodalma van már ennek a kérdésnek. De az idei börtönügyi kongresszus végre csakugyan fején találta a szeget, mikor a többnyire földmivelőkből álló letartóztatottaknak mezei munkával, különösen erdőmunkálatokkal való foglalkoztatását propagálta.

A letartóztatottak munkabére bizonyára olcsóbb mint a napszámosoké s a szabad levegőn való munkálkodás egészségesebb mint a börtönök sorvasztó légköre.

Haszna van belőle az államnak, a szegény bűnösnek s az erdőgazdaságoknak.

Kára csak az erdei munkásoknak lenne, ha elégséges számban *volnának*. De ha kopár területeinken szétnézünk, úgy látjuk, hogy nem elég a munkáskéz, mely rendelkezésre áll, főleg az amerikai kivándorlás miatt.

Minden tekintetben üdvösnek és célszerűnek kell tehát elismerni a rabok erdei foglalkoztatását.

Kérdés csak az, vajjon miképen válik be a rabmunka a gyakorlatban?

Ez épen a kérdésnek az az oldala, melyre vonatkozó tapasztalások szellőztetése nézetem szerint nagyon üdvös és időszerű. Egy gyakorlati példa ilyenkor nézetem szerint kiváló szolgálatot tehet a közérdek javára, mi jelen igénytelen közleménynek egyedüli célja.

Ime a példa: Veszprém város egykor erdőborított, most nagy részben kopár határában egy dolomit talaju dombsorozat befásítása van folyamatban, mi ha sikerül, az egész vidék arczatja nagy, előnyös változáson megy keresztül. A légköri és csapadékviszonyok előre láthatólag megváltoznak, a pusztító szélviharok természetes gátra találnak a város fölött, melynek levegője por helyett ozondu

fenyőillattal telik meg. Ezenkívül egyelőre mintegy 50 hold terület lesz megmentve a teljes elkarsztosodástól. Mindez azonban annyira a jövő zenéje, hogy még álmodni sem mertek volna róla a jó veszprémiek, ha két koronás napszámბérekkel kellene dolgozniok.

Ám a kir. ügyészség modern felfogású vezetőjében nem hiányzott a józan felfogás és egészséges vállalkozó szellem s szívesen bocsájtotta unatkozó rabjait a város rendelkezésére a kir. főügyészség hozzájárulásával olyan munkabér mellett, mely egyedül elviselhető ilyen nagy-szabású, csaknem merész vállalat kivitelénél.

A tavalyi veszprémi kiállításon ugyan még csak fényképek alakjában láthattuk az ültetés menetét, az idén azonban, daczára az egymást követő abnormális szárazságoknak, az eredményben is gyönyörködhetik az, ki az aranyosvölgyi domboldalok mellett végig sétál.

A város fizet szerződés szerűleg egy-egy rabmunkás után 50 fillér napszámot, mely részben a rabmunkások élelmének javítására, részben szabadulásuk esetére gyűjtendő kis segély gyanánt szolgál, ezenkívül az őrszemélyzet tagjainak fejenkint egy korona napidij jár. És meg van elégedve a város, a kir. ügyészség, az iparosok, a fogház orvosa, de meg a letartóztatottak is.*)

Napszámokban pedig most is csak annyi a hiány, sőt tán nagyobb — sajnos — mint azelőtt volt, mert a kivándorlás a mi vidékünkön is napról-napra szaporodik a mi ismét azt bizonyítja, hogy a munkáskezet nem nélkülözhetjük még akkor sem, ha bünfenyítő ítélettel van megbélyegezve, a mikor különben sincs értelme annak, hogy minden dologtól megkíméljük. *Veszprémi.*

*) Szökési kísérlet a két év alatt egyszer sem fordult elő.